

**ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА
ДОПРИЗОВНОЇ МОЛОДІ, КУРСАНТІВ І ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ, ПРАЦІВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР**

УДК 316.728:172.15:-057.87:796.85

*Зоя Діхтяренко,
м. Київ*

**ПРОПАГАНДА ШКОЛЯРАМ ПРО ГОТОВНІСТЬ ДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ,
АКТИВНУ ЖИТТЄВУ ПОЗИЦІЮ ТА ТВЕРЕЗИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В ПРОЦЕСІ
ЗАНЯТЬ ХОРТИНГОМ**

Актуальність дослідження. Важко оцінити важливість гарної, систематичної пропаганди активної життєвої позиції, тверезого способу життя та готовності до захисту Вітчизни школярам України. Це є дієві кроки, на мою думку, які повинні завжди робити справжні патріоти України, бажаючи виростити та виховати здорове, талановите, сильне і т. д. покоління. Таким чином, потрібно нам поставити перед собою запитання: „Чи гідні ми називатися українцями?“ „Чи здатні ми продовжувати справи пращурів-козаків?“ „Як відобразяться наші справи на міцності суверенітету Батьківщини, на наших нащадках?“ тощо. Адже, за висновками в Глобальній доповіді про стан у сфері алкоголю і здоров'я, опублікованими Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), Україна займає 5-е місце у світі за кількістю спожитого алкоголю на душу населення – в середньому українець випивають 15,6 літрів на рік [5]. Відповідно до загальноприйнятих міжнародних норм, вимираючою вважається нація, яка вживає понад 8 л чистого спирту на душу населення на рік.

Таким чином, пияцтво в Україні – гостра соціально-культурна проблема держави. Щороку в нашій державі ставлять на облік 100 тисяч алкоголіків. Загальна їх кількість більша всемеро та складає 700 тис. осіб. На 6 питущих чоловіків припадає 1 жінка. Це набуває ознак національної епідемії. Щороку через алкоголізм в Україні помирає понад 40 тисяч людей (за даними Національної ради з питань охорони здоров'я), а щодня – 40 українців. Крім того, в Україні зараз фіксується 25–30 % випадків дитячої патології новонароджених і дуже часто причиною цього є саме алкоголь, тобто, вживання алкоголю як матір'ю, так і батьком. Але цей факт, зазвичай, не розголошується (за даними експерта охорони здоров'я України професора М. Поліщука). Майже 40 % українських підлітків 14–18 років регулярно вживають спиртні напої. Алкоголь є причиною передчасної смерті майже 30 % українських чоловіків. ВООЗ провела опитування школярів у 41 країні світу: „Чи вживають вони спиртне?“ Україна в списку перша! 40 відсотків дітей в Україні вживають алкоголь (в 11–12-річному віці приблизно шоста частина підлітків (хлопців, зокрема), які вже знають, що таке стан сп'яніння). Вживання пива в Україні серед підлітків за останні чотири роки зросло вдвічі, а в сільській місцевості смертність від алкоголізму вище міської в 2–3 рази [1]. Відтак, цілком справедливим є запитання до патріотів України: „Чи є в таких школярів чітка життєва позиція?“, „Чи готові такі школярі до захисту Вітчизни?“, „Чи будуть школярі, які вживають алкоголь із підліткового віку гідно готуватися захищати неньку Україну?“, „Як ми, українці, зможемо та що потрібно, щоб виховати, виростивши, справжніх захисників Вітчизни?“ і т. д. маючи на сьогоднішній день таку „гарну“ статистику?

Зважаючи на вище перераховані факти, можемо констатувати, що потрібно формувати активну життєву позицію, тверезий спосіб життя та готовність до захисту Вітчизни в школярів через національні традиції, звичаї, виховання характеру, доблесті, честі українця, розвиток фізичних якостей тощо, а, отже, – через національний вид спорту України. В Україні – хортинг, в Японії – дзюдо, карате, в Китаї – ушу, в Кореї – тхеквондо тощо. Хортинг, будучи порівняно молодим видом спорту, має давні та славні історико-культурні корені. Ідея виникнення хортингу, як комплексної системи самовдосконалення особистості, заснованої на фізичному, морально-етичному та духовному вихованні, пов'язана з відродженням давніх народних традицій козаків, що передавалися з покоління у

покоління. Слово „хортинг“ походить від назви відомого в світі славетного острова Хортиця, де була розташована Запорозька Січ, яка відіграла прогресивну роль в історії українського народу. Система підготовки, виховання характеру в найжорстокіших рукопашних двобоях, у яких дозволялася вся можлива техніка самооборони, вдосконалення майстерності та надбання змагального духу запорозьких козаків лягли в основу хортингу як виду спорту.

Тим паче, нині основна мета хортингу – популяризація та підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та юнацтва до здорового способу життя, відволікання від шкідливих звичок, виховання особистості в дусі добропорядності й патріотизму [7, с. 52; 10, с. 7, 9, 10]. Теоретичні знання тільки підсилюють виховний процес практичних досягнень.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретико-методичне обґрунтування, розробку змісту та методів активної життєвої позиції особистості в різних аспектах здійснювали К. Абульханова-Славська, І. Бех, Л. Божович, О. Кириченко, О. Киричук, В. Маркін, Л. Помиткіна, Т. Попова, С. Прядко, І. Хобта та ін.

Теоретико-експериментальні дослідження формування, утвердження, пропагування, традиції, ідеї тощо тверезого способу життя трактували: О. Андрухів, Н. Божко, А. Вальчук, Ю. Вінтюк, Р. Галицький, В. Зьолка, І. Коцан, С. Петрченко, І. Робак, Т. Сидор, Л. Цубов та ін.

Різні психолого-педагогічні аспекти проблеми готовності школярів до захисту Вітчизни були предметом досліджень А. Афанасьєва, І. Беха, З. Діхтяренко, Е. Єрмоєнка, М. Зубалія, В. Івашковського, В. Кириченко, О. Остапенка, Ж. Петрочко, К. Чорної, М. Тимчика, Б. Шаповалова та ін.

У фундаментальних працях З. Діхтяренко, Е. Єрмоєнка, М. Зубалія, Н. Зубалій, А. Литвиненка, О. Остапенка, С. Присяжнюка, Л. Пустолякової, С. Сичова, М. Тимчика, А. Хатько, Б. Шаповалова та ін. розкриваються психолого-педагогічні позиції хортингу для всебічного розвитку та виховання особистості.

Мета статті – звернення уваги педагогів, викладачів, тренерів, науковців на напрями актуальних сучасних досліджень, які сприяють розвитку в школярів логічного мислення, креативності, створення власних життєвих переконань тощо.

Виклад результатів дослідження. Систематичне відвідування школярами тренувань (занять, гуртків) хортингу, сприяє: пропаганді педагогом активної життєвої позиції, тверезому способу життя, готовності до захисту Вітчизни тощо. А завдяки секретам викладання хортингу, викладач (тренер) у процесі бесід, розповідей, дискусій тощо розвиває у школярів креативність, логічне мислення, створює власні життєві переконання і т.д., звертаючи увагу на:

1. **Мудрість українського народу** (в Україні народ здавна зневажав п'яниць і розповідав про них смішні історії: по ярмарках водили ведмеда, який показував, як „п'яний чоловік повертався з шинку додому“. Народ склав десятки приказок і прислів'їв про пияцтво та п'яниць. Зокрема, „П'яниця та свиня – то однакові звання“, „Де пияцтво, там і ледарство“, „Допився до того, що в хаті вітер віє“, „Сім'ї відцурався – з горілкою обвінчався“, „Пий, брате, пий, а на старість – торба й кий“, „Як гуляє, так гуляв, – ні чобіт, ні халяв, поки додому дійшов – підшов не знайшов“) [1].

2. **Висновки МОЗ України** (у Концепції (основах) державної політики України щодо алкоголю та наркотиків (проект) зазначено, що алкоголь та наркотики: викликають велику кількість захворювань і призводять до збільшення смертності (особливо за рахунок передчасних смертей), що лягає важким тягарем на систему охорони здоров'я та суспільство в цілому; обумовлюють вагому частку дорожньо-транспортних пригод, є важливим фактором і причиною нещасних випадків у побуті та на виробництві; пов'язані з багатьма проблемами охорони суспільного порядку, включаючи злочини, насильства та самогубства; знижують продуктивність праці через прогули, нещасні випадки та погіршення якості праці; є важливою причиною розпаду сімей, насильства у домашніх умовах, жорстокого ставлення до дітей та лягають важким тягарем на систему соціального забезпечення) [2, с. 87–88].

3. **Аморальність вживання алкоголю (за висловлюваннями видатних людей)** (класифікація за різними наслідками вживання алкоголю та вплив на стосунки поміж

людьми: конфлікт із совістю, моральна деградація (втрата людської подоби), антисуспільна поведінка, руйнація сім'ї (збитки близьким), збитки іншим людям, збитки суспільству, поганий приклад для інших, профілактика та подолання вживання алкоголю, наслідки відмови від вживання алкоголю) [4, с. 19–24].

4. **ГО „Рух „Твереза Україна“** (тверезницький рух ґрунтується на принципах добровільної участі, альтруїзму, недопустимості пропаганди в рамках руху особистих політичних, релігійних чи інших поглядів тощо. Серед аксіом тверезницького руху варто виділити наступні: тверезість є природним станом людини; алкоголь, тютюн, інші наркотики (далі – АТН) шкідливі для здоров'я; існує причинно-наслідковий зв'язок між запрограмованістю на вживання АТН та власне їх вживанням; у продажі АТН зацікавлений відповідний бізнес, а, отже, він створює попит на АТН і заперечує саму ідею про можливість тверезого життя. Напрями тверезницької діяльності: просвітницький (педагогічний), теоретичний (науковий), інформаційний, законотворчий (політичний), волонтерський (молодіжний), робота з залежними (реабілітація), робота з співзалежними) [11, с. 5, 7–8].

5. **Активна життєва позиція** – цілеспрямоване, планомірне перетворення особистістю себе та навколишнього середовища. Зумовлена внутрішніми потребами свідомого, ініціативного досягнення певної мети, що може мати гуманістичну та асоціальну спрямованість [12, с. 42].

6. **Приклад країни світу** (у Японії поглинання алкоголю на душу населення за рік становить близько 8 літрів (що, головним чином, може припадати на мігрантів). До 20 років алкогольні вироби майже ніхто не поглинає, бо це не прийнято. В віці старше 20 років 70 % населення, також, не поглинає алкогольні вироби. В Японії непопулярні алкоголь, тютюн й інші наркотики. Там набагато менше кіосків із тютюновими виробами. І справа не в заборонах із боку держави, це – наслідок їхніх моральних принципів і настроїв. Мешканці Японії встановили новий рекорд тривалості життя: у японців 79 років і японок – 84 [6, с. 205–206].

7. **Філософська основа хортингу** (це положення про єдність сили, здорового спортивного духу і честі людини, що вибудовується на славних українських традиціях. Відповідно, гасло хортингу – „Сила і Честь“).

8. **Кодекс честі хортингіста** (честь хортингіста – сукупність його вищих моральних принципів, якими він керується у своїй поведінці. Сукупність моральних правил хортингіста – його етика. Етики хортингу дотримуються всі спортсмени незалежно від того, чи їхня діяльність здійснюється на добровільній або професійній основі, незалежно від часу й місця проведення заходів хортингу. Для розуміння та реалізації норм поведінки спортсмена визначено підрозділи Етичного кодексу хортингу: правила поведінки в спортивному тренувальному залі; правила поведінки на змаганнях; правила поведінки на семінарах, школах і спортивних таборах із хортингу; правила поведінки в побуті. У своїй основі хортинг зберігає вікові традиції та залишається спадкоємцем козацького кодексу честі прадавньої Запорозької Січі, що возвеличує такі якості, як: відповідальність, наполегливість, благородність, ввічливість, сміливість, щирість, чесність, скромність, повага до інших людей, неможливість зради, вірність у дружбі і т. д.).

9. **Етичні правила хортингіста** (дотримуйся, вивчивши, дані правила (1. Уважно спостерігай за собою, обставинами власного життя та за іншими людьми. 2. Володій ініціативою в будь-якому починанні. 3. Осмислюй все повністю та дій рішуче. 4. Знай, коли слід зупинитися. 5. Дотримуйся середини між радістю та пригніченістю, виснаженням і лінню, безрозсудною бравадою й боягузтвом. 6. Пробачай іншим неістотні моральні помилки. 7. Прагни мати ближчі взаємини з однолітками. 8. Прагни контролювати своє ревниве ставлення до партнера. 9. Не ображайся через дрібниці. 10. Прагни не проявляти свій гнів. 11. Вибачайся за неправильні дії. 12. Стався до інших із повагою. 13. Ділися своїми вміннями з іншими. 14. Дякуй іншим за будь-яку допомогу) [3, с. 187–190; 10, с. 33–37].

10. **Кодекс честі українця** (1. Україна – понад усе. Живи для добра України, де б ти не перебував. Допомагай їй скрізь і завжди всім, чим можеш. Цим ти послужишся Господу Богу. 2. Завжди будь патріотом України і навчай цьому своїх і чужих дітей. Захищай їх від впливу

чужих негативних ідеологій та прищеплюй їм любов до України. 3. Ніколи не висловлюйся погано про Україну, бо цим ти підтримуєш її ворогів. Поганою може бути влада, а не Україна. Не допускай в органи української влади некомпетентних людей, космополітів, шахраїв і українофобів. 4. Будь носієм української моралі. Захищай усе українське: мову, традиції, звичаї, продукцію національних виробників, її природу та національні багатства. 5. У біді та скрутні завжди заступайся за етнічних українців. Допомагай їм фізично та морально. Це твій благородний обов'язок. 6. Не люби українофобів, космополітів, перевертнів, шахраїв і ворогів України. Не приятелюй із ними. Контролюй їх діяльність. Викривай їхні злочинні задуми та дії. 7. Ні словом, ні ділом не допомагай українофобам і космополітам розбагатіти за твій чи іншого українця рахунок. Усіма можливими методами витісняй їх із усіх органів української влади. Вивідуй секрети ворогів, щоб запобігти їхнім злим намірам. 8. Шануй своїх предків і люби родичів своїх. Ніколи не залишай у біді своїх друзів. Не одружуйся з чужинками, бо твої діти будуть тобі ворогами. 9. Будь сильний тілом і духом. Займайся бойовими видами спорту. Будь готовим дати відсіч ворогові у будь-яку секунду. Вір у себе. Обороняй свою та державну власність. 10. Не поклоняйся чужоземним традиціям, релігіям і опирайся їх поширенню на Україну. Українці культурніші, толерантніші, чесніші та працьовитіші від чужинців. Довіряй їм, приводь їх до влади та допомагай їм. 11. Будь освіченим і в усьому компетентним. Стань професіоналом своєї справи. Вмій передбачати можливі майбутні події. 12. Виробляй у собі та своїх дітях бойовий дух і гартуй войовничий характер. Послабляй його в українофобів. Не дозволяй їм керувати тобою та Українською державою. Взяти владу в свої руки – це справедлива і почесна мета твого життя. 13. Знай, що усе, що є на території України – це твоє. Етнічний українець, а не чужинець, є господарем України від Бога. Будь-які національні багатства України можуть передаватись лише у короткочасне тимчасове управління, а не у власність чужинцям, але за умови, що тобі і Україні це вигідно. 14. Не будь жалісливим до українофобів та пройдисвітів. Не сприяй їхньому збагаченню та не будь щедрим до них. Усе без твого дозволу та відома присвоєне ними має бути повернене у власність етнічних українців і держави. Україна – для патріотів України, а не для пройдисвітів! 15. Не будь пасивним у політиці. Бери в ній найактивнішу участь. Пам'ятай, хто в боротьбі за Україну постраждав, той є святою людиною. Вір і допомагай йому. А хто за Україну загинув – шануй його посмертно та бережи його родину. 16. Єдиною гарантією свободи українців є їх власна сила. Стань сильним і зроби все, щоб ворог тебе боявся. Не допускай його безкарності, бо тоді він буде знущатися над тобою. Намагайся заволодіти його майном і вчи цьому своїх дітей. 17. Загарбника та нападника на Україну ніколи не шкодуй. Бий його чим попало й куди попало, поки не побачиш його мертвим. Тільки цим ти зупиниш терористичні дії загарбника твого і державного майна України. 18. Бери владу у свої руки і не передавай її чужинцям. Чужинець завжди спочатку подбає про себе і своїх одноплемінників. Він ніколи не поспішить робити добро тобі. Особливо ж не допускай духовної та фізичної єдності твоїх ворогів. Умій посягати між ними недовіру, розбрат і ворожнечу. Всіма можливими методами послабляй їх силу. Якщо ти цього не зробиш із ними, то вони зроблять це з тобою. Це підтверджується всією історією України. 19. Будь дипломатом. Об'єднуй чужинців задля вирішення проблем Української держави та українців. Умій перетворювати їх на своїх друзів. Із друзями поводь себе по-дружньому. 20. У політичній полеміці між етнічними українцями підтримуй ті ідеї, які більш патріотичні та реальні в їх здійсненні. Тому, хто помиляється, допоможи зрозуміти його помилку. Будь толерантним і готовим поступитись усім, що маєш заради інтересів України. Задля користі України та нашого народу май мужність поступитись посадою та кар'єрою. Цим ти возвеличиш себе й станеш провідником нації. 21. У скрутні для держави та народу часи, коли правлячі верхи втратили свою громадянську мораль і вже не можуть управляти державою, ти мусиш зберегти національну мораль українців. Це дасть тобі змогу виконати свій обов'язок перед Богом і народом й зробити все, щоб привести до влади молоду, не уражену егоїзмом, чесну, патріотичну та професійну генерацію етнічних українців, які візьмуть у свої руки владу та будуть управляти країною. 22. Пам'ятай, що боротьба патріотів-українців за свободу й владу в Україні – це справедлива та священна справа. Україна – для патріотів України!) [8].

Висновки.

1. Пропагандуючи школярам України через хортинг активну життєву позицію, тверезий спосіб життя та готовність до захисту Вітчизни ми виховуємо, навчаючи, гідне покоління патріотів нашої Батьківщини. Адже, Україна – Богом дана, споконвічна Батьківщина етнічних українців. Усе, що знаходиться на її території, є їхньою власністю. Найродючіша в світі земля, багаті корисні копалини, квітуча природа, співуча мелодична мова, висока культура народу, чудові народні традиції, високі, міцні, працьовиті, гарні, чесні, мужні та хоробрі її люди – все це створено для нас волею Всевишнього. Ми зобов'язані перед Ним усе це берегти та примножувати. Але й пам'ятаймо, що з усіх сторін Україну оточує „лінива до праці, вічно чатує, примітивна, завжди голодна та жадібна варварська орда“ (В. Липинський). Вона постійно вичікує, щоб на неї напасти, пограбувати, а нас, українців, навечно зробити своїми рабами... Із вдячності Всевишньому ми, етнічні українці, не маємо права цього допустити. Все своє життя ми, як Господові Богові, повинні присвятити Україні [8].
2. Аналіз законодавства України щодо пропагування тверезого способу життя та реклами алкогольних напоїв формує враження, що держава зацікавлена у „споюванні“ населення. В цьому є негативна історична складова, оскільки тривалий час українські землі перебували під гнітом інших державних утворень, які розглядали їх як сировинний придаток, а українців як представників „другосортної нації“. До прикладу, аналізуючи суспільно-економічне становище наших земель на початку ХХ століття, науковці зазначили, що українські терени перетворилися на свого роду „колоніальний алкогольно-сировинний додаток“ пануючих імперських режимів.
3. У період незалежності Україна неодноразово отримувала рекомендації від міжнародних організацій щодо зміни державного курсу щодо пропагування здорового (тверезого способу життя). Так, у 2011 році комітет ООН із прав дитини рекомендував Україні забезпечити виконання на практиці норм, які забороняють продаж дітям алкоголю та тютюну, а також ліквідувати причини, з яких діти п'ють, палять та вживають наркотики. У 2013 році Верховною Радою України було одержано проект Закону про внесення змін до законодавчих актів України щодо посилення боротьби зі зловживаннями у сфері продажу, споживання і реклами пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв (реєстраційний номер 2062 від 21.01.2013), який міг би вирішити проблемні питання у цій сфері. Однак, 27.11.2014 року проект було відкликано, що говорить про неможливість (незацікавленість, небажання, неготовність парламентсько-політичної верхівки) вирішити їх [2, с. 92–93].
4. Тільки повна тверезість відкриває шлях до моральної досконалості, оскільки ніколи не дозволяє наркотикам заглушати голос совісті. Адже, саме свідомо твереза патріотична еліта здатна докорінно змінити ситуацію в Україні [6, с. 209].
5. Майбутнє – за тверезими людьми! [9, с. 48].

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над пропагандою школярам про готовність до захисту Вітчизни, активну життєву позицію та тверезий спосіб життя в процесі занять хортингом буде конкретизована в результатах констатувального, формуального та контрольного експериментів дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алкоголізм в Україні https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.
2. Андрухів О. І. Пропагування тверезого способу життя та реклама алкогольних напоїв у законодавстві України / О. І. Андрухів // Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві: матеріали III наук.-практ. конф., 4–5 листопада 2016 р., Львів / Відп. ред. В. Г. Штибель. – Львів, 2016. – С. 87–88, 92–93.
3. Військово-патріотичне виховання учнів у позакласній роботі: посібник / [уклад. М. Зубалій, В. Івашковський, О. Остапенко, М. Тимчик, Б. Шаповалов, З. Діхтяренко, І. Білоцерківець]. – Київ : Паливода А. В., 2016. – 232 с. ; табл., рис.

4. Висоцька О. Л. Аморальність вживання алкоголю (за висловлюваннями видатних людей) / О. Л. Висоцька // Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві: матеріали III наук.-практ. конф., 4–5 листопада 2016 р., Львів / Відп. ред. В. Г. Штибель. – Львів, 2016. – С. 19–24.
5. ВООЗ: українці у п'ятірці світових лідерів споживання алкоголю <http://news.bigmir.net/ukraine/383696>.
6. Галицький Р. А. Тверезий світогляд як запорука результативності управлінських рішень посадових та службових осіб органів публічної влади / Р. А. Галицький // Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві: матеріали III наук.-практ. конф., 4–5 листопада 2016 р., Львів / Відп. ред. В. Г. Штибель. – Львів, 2016. – С. 205–206, 209.
7. Діхтяренко З. М. Формування навичок здорового способу життя засобами фізкультурно-оздоровчої роботи на прикладі педагогічного досвіду роботи НВК № 24 (на засадах хортингу) : метод. посіб. / З. М. Діхтяренко, І. С. Данилюк, Н. І. Скляр; за заг. ред. З. М. Діхтяренко. – К. : Паливода А. В., 2015. – 324 с.
8. Кодекс честі українця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=1376.
9. Лещенко О. С. Формування тверезого способу життя у майбутніх правоохоронців / О. С. Лещенко // Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві: матеріали III наук.-практ. конф., 4–5 листопада 2016 р., Львів / Відп. ред. В. Г. Штибель. – Львів, 2016. – С. 48.
10. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2015. – 544 с.
11. Почекета О. А. Теоретичні основи тверезницької діяльності / О. А. Почекета // Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві: матеріали III наук.-практ. конф., 4–5 листопада 2016 р., Львів / Відп. ред. В. Г. Штибель. – Львів, 2016. – С. 5, 7–8.
12. Dihtyarenko Z. Evaluation of psychomotor of hortingists for the formation of their active life position / Zoia Dihtyarenko // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 42–51.

REFERENCES

1. Alkoholizm v Ukraini [Alcoholism in Ukraine]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC%D0%B2%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96>.
2. Andrukhiv, O. I. (2016). Propahuvannya tverezoho sposobu zhyttia ta reklama alkoholnykh napoiv u zakonodavstvi Ukrainy [Propagation of sober lifestyle and advertising of alcoholic beverages in the legislation of Ukraine]. In *Formuvannya tverezoho sposobu zhyttia v simi ta suspilstvi* (pp. 87–88, 92–93). Lviv.
3. Zubalii, M., Ivashkovskiy, V., Ostapenko, O., Tymchuk, M., Shapovalov, B., Dikhtiarenko, Z., & Bilotserkivets, I. (2016). *Viiskovo-patriotychne vykhovannya uchniv u pozaklasnii roboti* [Military-patriotic education of students in out-of-class activities]. Kyiv: Palyvoda.
4. Vysotska, O. L. (2016). Amoralnist vzhyvannya alkoholiu (za vysnovkamy vydatny) [Amorality of the use of alcohol (according to the statements of prominent people)]. In *Formuvannya tverezoho sposobu zhyttia v simi ta suspilstvi* (pp. 19–24). Lviv.
5. WHO: ukrainci u piatirtsi svitovykh lideriv spozhyvannya alkoholiu [WHO: Ukrainian in the top five world leaders in alcohol consumption]. Retrieved from <http://news.bigmir.net/ukraine/383696>.
6. Halytskyi, R. A. (2016). Tverezyi svitohliad yak zaporuka rezultatyvnosti upravlinskykh rishen posadovykh ta sluzhbovykh osib orhaniv publichnoi vlady [Sober world view as a guarantee of the efficiency of administrative decisions of officials and officials of public authorities]. In *Formuvannya tverezoho sposobu zhyttia v simi ta suspilstvi* (pp. 205–206, 209). Lviv.
7. Dikhtiarenko, Z. M., Danyliuk, I. S., & Skliar, N. I. (2015). *Formuvannya navychok zdorovoho sposobu zhyttia zasobamy fizkulturno-ozdorovchoi roboty na prykladi pedahohichnoho dosvidu roboty NVK № 24 (na zasadakh khortynhu)* [Formation of healthy lifestyle means sports and

- recreation activities on the example of teaching experience EC number 24 (on the basis Horting)]. Kyiv: Palyvoda A. V.
8. Kodeks chesti ukrainsia [Code of honor for Ukrainians]. Retrieved from http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=1376.
 9. Leshchenko, O. S. (2016). Formuvannia tverezoho sposobu zhyttia u maibutnikh pravookhorontsiv [Formation of a sober lifestyle in future law enforcement agencies]. In *Formuvannia tverezoho sposobu zhyttia v simi ta suspilstvi* (pp. 48). Lviv.
 10. Petrochko, Zh. V., Yeromenko, E. A. (2016). *Khortynh – shkola syly i chesti yunoho ukrainsia* [Horting – the school of strength and honor of young Ukrainian: methodical manual]. Kyiv: Palyvoda A. V.
 11. Pocheketa, O. A. (2016). Teoretychni osnovy tvereznytskoi diialnosti [Theoretical foundations of sobering activity]. In *Formuvannia tverezoho sposobu zhyttia v simi ta suspilstvi* (pp. 5, 7–8). Lviv.
 12. Dihtyarenko Z. Evaluation of psychomotor of hortingists for the formation of their active life position / Zoya Dihtyarenko // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 42–51.

Зоя Діхтяренко.

Пропаганда школярам про готовність до захисту Вітчизни, активну життєву позицію та тверезий спосіб життя в процесі занять хортингом.

Акцентовано увагу на статистики Всесвітньої організації охорони здоров'я, Національної ради з питань охорони здоров'я, экс-міністра охорони здоров'я України професора М. Поліщука та інших оприлюднених джерел. Перераховуються напрями актуальних сучасних досліджень щодо пропаганди активної життєвої позиції, тверезому способу життя та готовності до захисту Вітчизни школярам України, які сприяють розвитку в учнів логічного мислення, креативності, створенню власних життєвих переконань тощо (мудрість українського народу; висновки Міністерства охорони здоров'я України; аморальність вживання алкоголю (за висловлюваннями видатних людей); принципи громадської організації „Рух „Твереза Україна“; активна життєва позиція; гарний приклад країн світу; філософська основа хортингу (це положення про єдність сили, здорового спортивного духу і честі людини, що вибудовується на славних українських традиціях. Відповідно, гасло хортингу – „Сила і Честь“); кодекс честі хортингіста; етичні правила хортингіста; кодекс честі українця). Робиться висновок, що дана пропаганда, яка проводиться на заняттях, гуртках, секціях хортингу – Національний вид спорту України, сприяє вихованню, навчанню, гідного покоління патріотів нашої Батьківщини. Адже, основна мета хортингу – популяризація та підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та юнацтва до здорового способу життя, відволікання від шкідливих звичок, виховання особистості в дусі добропорядності й патріотизму [7, с. 52; 10, с. 7, 9, 10]. Теоретичні знання тільки підсилюють виховний процес практичних досягнень.

Ключові слова: *школярі України, хортинг, статистика, активна життєва позиція, тверезий спосіб життя, готовність до захисту Вітчизни, логічне мислення, креативність, життєві переконання, гарний приклад, кодекс честі хортингіста, кодекс честі українця.*

Zoya Dihtyarenko.

Institute of Problems on Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Berlynskoho Str. 9, Kyiv, Ukraine).

Propaganda for schoolchildren about readiness to protect the Fatherland, active life position and a sober life in the process of Horting.

The attention was paid to the statistics of the World Health Organization, the National Health Council, the ex-Minister of Health of Ukraine Professor M. Polischuk and other publicly available sources. The directions of actual current researches concerning propaganda of active life position, sober life style and readiness to protect the Fatherland for schoolchildren of Ukraine that

promote the development of students in logical thinking, creativity, creation of their own life beliefs, etc. are listed. (the wisdom of the Ukrainian people, the conclusions of the Ministry of Health of Ukraine, the immorality of the use of alcohol (according to the statements of prominent people), the principles of public organizations „Rukh „Sovera Ukraine“, an active life position, a good example of the world, the philosophical basis of horting (this provision on unity the power, the healthy sport spirit and the honor of a person, built on glorious Ukrainian traditions, respectively, the horting slogan is „Power and Honor“, the code of honor of Hortingist, the ethics of the hortingist, the code of honor of the Ukrainian). It is concluded that this propaganda, which is conducted in classes, circles, sections of the Horting – National Sports of Ukraine, promotes education, training, decent generation of patriots of our Motherland. After all, the main purpose of horting is the popularization and enhancement of the role of physical culture and sport, patriotic education, involving children and adolescents in a healthy lifestyle, distraction from bad habits, education of personality in the spirit of good faith and patriotism. Theoretical knowledge only strengthens the educational process of practical achievements.

Key words: *schoolchildren of Ukraine, horting, statistics, active life position, sober life, readiness to protect the Fatherland, logical thinking, creativity, life beliefs, good example, code of honor of hortingist, code of honor of Ukrainian.*

Зоя Дихтяренко.

Пропаганда школьникам о готовности к защите Отечества, активную жизненную позицию и трезвый образ жизни в процессе занятий хортингом.

Акцентировано внимание на статистики Всемирной организации здравоохранения, Национального совета по вопросам здравоохранения, экс-министра здравоохранения Украины профессора Н. Полищука и других опубликованных источников. Перечисляются направления актуальных современных исследований по пропаганде активной жизненной позиции, трезвому образу жизни и готовности к защите Отечества школьникам Украины, которые способствуют развитию в учащихся логического мышления, креативности, созданию собственных жизненных убеждений и т.д. (мудрость украинского народа, выводы Министерства здравоохранения Украины; безнравственность употребления алкоголя (за высказываниями выдающихся людей) принципы общественной организации „Движение „Трезвая Украина“; активная жизненная позиция; хороший пример стран мира; философская основа хортинга (это положение о единстве силы, здорового спортивного духа и чести человека, выстраивается на славных украинских традициях. Соответственно, лозунг хортинга – „Сила и Честь“) кодекс чести хортингиста; этические правила хортингиста; кодекс чести украинца). Делается вывод, что данная пропаганда, проводимая на занятиях, кружках, секциях хортинга – Национальный вид спорта Украины, способствует воспитанию, обучению, достойного поколения патриотов нашей Родины. Ведь основная цель хортинга – популяризация и повышение роли физической культуры и спорта, патриотическое воспитание, приобщение детей и юношества к здоровому образу жизни, отвлечение от вредных привычек, воспитания личности в духе добпорядочности и патриотизма [7, с. 52; 10, с. 7, 9, 10]. Теоретические знания только усиливают воспитательный процесс практических достижений.

Ключевые слова: *школьники Украины, хортинг, статистика, активная жизненная позиция, трезвый образ жизни, готовность к защите Отечества, логическое мышление, креативность, жизненные убеждения, хороший пример, кодекс чести хортингиста, кодекс чести украинца.*